

V Bruselu dne 5.6.2019
COM(2019) 527 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

**k národnímu programu reforem Švédska na rok 2019 a stanovisko Rady
ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2019**

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Švédska na rok 2019 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2019

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy², a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 21. listopadu 2018 přijala Komise roční analýzu růstu, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2019. Náležitě přitom zohlednila evropský pilíř sociálních práv vyhlášený Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017. Priority této roční analýzy potvrdila dne 21. března 2019 Evropská rada. Dne 21. listopadu 2018 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování, ve které je Švédsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.
- (2) Dne 27. února 2019 byla zveřejněna zpráva o Švédsku pro rok 2019³. V této zprávě byl posouzen pokrok, jež Švédsko učinilo v plnění jemu určených doporučení přijatých Radou dne 13. července 2018, v přijímání opatření v návaznosti na

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

³ SWD(2019) 1026 final.

doporučení přijatá v předchozích letech a v plnění národních cílů v rámci strategie Evropa 2020. Součástí zprávy byl rovněž hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011, jehož výsledky byly taktéž zveřejněny dne 27. února 2019⁴. Komise na základě své analýzy dospěla k závěru, že se Švédsko potýká s makroekonomickou nerovnováhou. Zejména nadhodnocené ceny nemovitostí spolu s trvalým růstem zadlužení domácností vytváří riziko případné nekontrolované korekce. Vysoký dluh domácností se jako podíl na HDP i nadále zvyšoval. Ve druhé polovině roku 2017 došlo ke korekci cen rezidenčních nemovitostí a ceny se od té doby postupně stabilizovaly. Ukazatele ocenění ovšem naznačují, že ceny nemovitostí zůstávají ve vztahu k fundamentálním veličinám vysoké. Ačkoli se zdá, že bankovní sektor je přiměřeně kapitalizovaný, nekontrolovaná korekce by vzhledem k velké expozici vůči hypotékám domácností finanční sektor negativně ovlivnila. V takovém případě by mohlo vzhledem k systémovým finančním vazbám také dojít k negativním vedlejším dopadům na sousední země. U nabídky bydlení přetrvávají strukturální překážky a produkce odvětví stavebnictví se oslabilo. Přestože v makrobezpečnostní oblasti byly v posledních letech podniknuty kroky k řešení růstu hypotečního dluhu, jejich dopad se zatím zdá omezený. V klíčových politikách přetrvávají nedostatky, zejména pokud jde o daňové pobídky k vlastnictví rezidenčních nemovitostí a fungování nabídky bydlení a trhu s nájemním bydlením.

- (3) Dne 26. dubna 2019 předložilo Švédsko svůj národní program reforem na rok 2019 a dne 29. dubna 2019 svůj konvergenční program z roku 2019. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.
- (4) Relevantní doporučení pro jednotlivé země byla zohledněna při programování evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESI fondy“) na období 2014–2020. V souladu s článkem 23 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013⁵ může Komise členský stát požádat, aby svou dohodu o partnerství a příslušné programy přezkoumal a navrhl změny, je-li to nezbytné, aby se podpořilo provádění příslušných doporučení Rady. Podrobnosti o tom, jak bude Komise uvedené ustanovení používat, byly uvedeny v pokynech k uplatňování opatření propojujících účinnost ESI fondů s řádnou správou ekonomických záležitostí⁶.
- (5) Na Švédsko se v současnosti vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu. Ve svém konvergenčním programu z roku 2019 plánuje vláda v roce 2019 dosáhnout přebytku ve výši 0,6 % HDP, který by se měl po zbytek programového období nadále zvyšovat. Na základě přepočteného strukturálního salda⁷ Švédsko hodlá svůj střednědobý rozpočtový cíl, kterým je strukturální schodek ve výši 1 % HDP, i nadále po celé programové období překonávat. Podle konvergenčního programu z roku 2019 se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP v roce 2019 klesne na 34,5 % a bude dále klesat až na 28,2 % v roce 2022. Hlavními hnacími silami tohoto poklesu budou nejspíše zdravé veřejné finance a stabilní hospodářský růst. Makroekonomický scénář,

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Cyklicky očištěné saldo bez vlivu jednorázových a dočasných opatření, přepočtené Komisí za použití společně dohodnuté metodiky.

z něhož tyto rozpočtové projekce vycházejí, je realistický. Na základě prognózy Komise z jara 2019 se očekává, že strukturální saldo dosáhne v roce 2019 přebytku ve výši 0,5 % HDP a v roce 2020 ve výši 0,6 % HDP, což je nad úroveň střednědobého rozpočtového cíle. Celkově Rada dospěla ke stanovisku, že podle prognóz Švédsko v letech 2019 a 2020 ustanovení Paktu o stabilitě a růstu dodrží.

- (6) Zadlužení domácností i nadále rostlo, a to z beztak již vysoké úrovně. V roce 2018 vzrostlo o 5,5 % a dosáhlo přibližně 88 % HDP a 186 % disponibilního příjmu a řadí se tak mezi nejvyšší v EU. Tento růst byl způsoben především vyšší úrovní hypotečních úvěrů související s vysokými cenami nemovitostí a strukturálními deformacemi upřednostňujícími nákupy nemovitostí formou hypotečního úvěru. Švédsko v uplynulých letech zavedlo několik makrobezpečnostních opatření, mimo jiné posílené pravidlo splácení pro hypotéky s vysokou mírou zadlužení, které platí od března 2018, a rozhodnutí navýšit od září 2019 proticyklickou kapitálovou rezervu pro banky. Nicméně doposud učiněné politické kroky měly na růst hypotečních úvěrů celkově jen omezený dopad a nebyla přijata žádná politická opatření k reformě daňových pobídek pro vlastnictví nemovitostí a hypoteční úvěry.
- (7) Ceny nemovitostí se sice na konci roku 2017 snížily a od té doby jsou víceméně stabilní, tomuto vývoji však předcházelo dlouhé období silného růstu cen a ocenění zůstávají vysoce nad fundamentálními ekonomickými parametry. Mezi hlavní problémy patří daňové pobídky ve prospěch vlastnictví nemovitostí a hypotečního dluhu a akomodativní úvěrové podmínky spolu s relativně nízkými sazbami pro splácení hypoték. I přes značný nárůst nové výstavby v posledních pěti letech je nabídka bydlení stále nedostatečná, zejména pokud jde o cenově dostupné nemovitosti v blízkosti velkých měst. Nabídka nového bydlení nenaplnila předpokládané krátkodobé potřeby, které se v období 2018–2020 odhadují na 90 000 nových domácností ročně. Nedostatečná nabídka bydlení souvisí se strukturálními nedostatky, k nimž patří omezená hospodářská soutěž ve stavebnictví způsobená překážkami, které brání malým a zahraničním podnikům ve vstupu na trh, a velkými developery, kteří mají pod kontrolou půdní fond. Stávající bytový fond není využíván efektivně. Nájemné pod tržní cenou vede na trhu s nájemním bydlením k zakonzervování stávajícího stavu a k rozvrstvení na osoby začleněné do stávajícího systému a na osoby z něho vyloučené. Na trhu vlastníků nemovitostí se snižuje mobilita kvůli dani z kapitálových zisků. Nedostatečná nabídka bydlení znesnadňuje lidem změnu zaměstnání a může též přispívat k mezigenerační nerovnosti. Švédské orgány i nadále postupně realizují 22bodový plán na posílení bytové výstavby a zvýšení účinnosti v odvětví bydlení. Doposud nebyly učiněny žádné konkrétní politické kroky k liberalizaci přísných předpisů na trhu s nájemním bydlením a k revizi kapitálové daně u vlastnického bydlení, i když v lednu 2019 nová vláda oznámila, že v těchto oblastech plánuje zavést reformy, kterým však bude předcházet přípravné šetření.
- (8) V některých odvětvích, jako jsou stavebnictví, vzdělávání a informační a komunikační technologie, se začíná projevovat nedostatek pracovních sil. Zajistit dostatek specializovaného lidského kapitálu je nezbytné k podpoře investic do výzkumu a vývoje i k podpoře digitalizace. V tomto ohledu budou užitečné investice do vzdělávání a dovedností, včetně digitálních dovedností. Výsledky vzdělávání se poněkud zlepšily, ale mezi různými sociálními skupinami existují značné rozdíly, které dále narůstají. Demografický vývoj povede ke zvyšování počtu žáků, čímž se ještě prohloubí současný nedostatek učitelů. Je třeba pozorně sledovat situaci migrantů ze zemí mimo EU a jejich potomků a dopady nedávno přijatých programů, protože školní integrace žáků narozených v zahraničí a udržitelné začlenění migrantů s nízkou

kvalifikací a migrantů ze zemí mimo EU (zejména žen) na trhu práce zůstává i nadále problematické.

- (9) Zachování investic do dopravní infrastruktury může přispět ke zlepšení, pokud jde o mobilitu pracovních sil, regionální soudržnost a trh s bydlením, a podpořit ve Švédsku dlouhodobý růst produktivity. Vláda ve svém plánu infrastruktury na období 2018–2029 oznámila značné investice do dopravní infrastruktury, jejichž cílem je zlepšit různé druhy dopravy (zejména železniční a silniční). Podle plánu budou velké investice vyčleněny na rozvoj železničního systému, aby se přeprava zboží více přesouvala ze silnic na železnici a zároveň se též snížily emise. Udržení vysoké úrovně investic do výzkumu a vývoje, příznivé rámcové podmínky a širší inovační základna jsou klíčové k tomu, aby si Švédsko zachovalo vedoucí postavení v oblasti inovací. Švédský model inovací se tradičně opírá o omezený počet velkých technologických společností s celosvětovou působností. Bylo by dobré vytvořit prostředí, které by též podporovalo inovační potenciál malých, středních a začínajících podniků. Kapacita Švédska v oblasti inovací by se rovněž mohla zlepšit, pokud by se zintenzivnila spolupráce mezi malými a středními podniky a akademickou obcí.
- (10) V souvislosti s probíhajícím skandálem s praním peněz, který se týká jedné z největších finančních institucí v zemi, se prevence praní peněz stala pro Švédsko jednou z priorit. Švédské a estonské orgány finančního dohledu zahájily společné vyšetřování, do něhož se zapojily také lotyšské a litevské orgány. Ačkoli rámec boje proti praní peněz se ve Švédsku zpřísnil v roce 2017, kdy vstoupil v platnost zákon o boji proti praní peněz, je nadále důležité pokračovat ve zjišťování a nápravě zbývajících nedostatků. Problémy přetrvávají a orgán finančního dohledu ještě bude muset přijmout dodatečná opatření a pokyny, jež by dohled v této oblasti posílily. Po přijetí těchto opatření bude třeba věnovat pozornost jejich účinnému provedení.
- (11) K řešení některých nedostatků, které jsou uvedeny v doporučeních, zejména v oblastech, které jsou zahrnuty do přílohy D zprávy o Švédsku⁸, by mohlo přispět programování fondů EU na období 2021–2027. Švédsko by tedy mohlo fondy co nejlépe využít ve vztahu k určeným odvětvím a s ohledem na regionální rozdíly.
- (12) V kontextu evropského semestru 2019 provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Švédska, kterou zveřejnila ve své zprávě o Švédsku pro rok 2019. Posoudila také konvergenční program z roku 2019, národní program reforem na rok 2019 a opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Švédsku adresována v předchozích letech. Vzala v úvahu nejen význam těchto opatření pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku ve Švédsku, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny Unie, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni Unie.
- (13) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada konvergenční program z roku 2019 a dospěla ke stanovisku, že Švédsko zřejmě Pakt o stabilitě a růstu dodrží.
- (14) Na základě hloubkového přezkumu Komise a tohoto posouzení přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2019 a konvergenční program z roku 2019. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do níže uvedeného doporučení č. 1,

⁸

SWD(2019) 1026 final.

DOPORUČUJE Švédsku v letech 2019 a 2020:

1. Řešit rizika v souvislosti s vysokým zadlužením domácností postupným snižováním daňové odpočitatelnosti úroků z hypotečních úvěrů nebo zvýšením periodických daní z nemovitostí. Podpořit investice do bytové výstavby tam, kde jsou problémy nejpalčivější, zejména odstraněním strukturálních překážek pro výstavbu. Zvýšit účinnost trhu s bydlením, a to i zavedením větší flexibility při stanovování cen nájemného a revidováním koncepce daně z kapitálových zisků.
2. Zaměřit hospodářskou politiku v oblasti investic na vzdělávání a dovednosti a se zohledněním regionálních rozdílů nadále investovat do udržitelné dopravy za účelem modernizace různých druhů dopravy, zejména železnic, a do výzkumu a inovací.
3. Zajistit efektivní vynucování pravidel pro boj proti praní peněz a dohled nad nimi.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda/předsedkyně*